

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 665/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 15 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 107/2015 a jeho uznesením z 19. januára 2016 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 a jeho uznesením z 25. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 15 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 2,

čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 107/2015 a jeho uznesením z 19. januára 2016 a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 a jeho uznesením z 25. februára 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 1 T 7/2015 z 29. januára 2015 odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace so zaradením na jeho výkon v ústave so stredným stupňom stráženia.

3. Podaním doručeným okresnému súdu 27. augusta 2015 sťažovateľ požiadal o upustenie od výkonu jemu uloženého trestu, a to podľa § 413 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), podľa ktorého súd môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu.

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 2 Nt 107/2015 z 19. januára 2016 žiadosť sťažovateľa zamietol.

5. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal sťažovateľ sťažnosť, ktorou namietal, že samotný okresný súd konštatoval, že trpí nevyliciteľnou, životu nebezpečnou chorobou, a napriek tomu jeho žiadosť zamietol.

6. Krajský súd na základe sťažnosti sťažovateľa uznesením č. k. 23 Tos 16/2016-76 z 25. februára 2016 rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku zrušil, avšak keďže podľa jeho zistenia sa sťažovateľ v čase jeho rozhodovania vo výkone trestu odňatia slobody už nenachádzal, stalo sa *„rozhodovanie o sťažnosti... proti napadnutému uzneseniu súdu prvého stupňa, ale aj samotné konanie o... žiadosti o upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody bezpredmetným“*.

7. Sťažovateľ uvádza, že „Okresný súd Trenčín neučinil absolútne žiadne opatrenia na vážnosť ochrany“ jeho „ľudského života pred možnou náhlou nečakanou srdcovou smrťou na základe a z dôvodu rapidného zhoršenia a zhoršovania sa... závažnej nevyliciteľnej životu nebezpečnej choroby, ktorá si vyžadovala bezodkladné nutné vyšetrenia na špecializovaných kardiologických pracoviskách, ale rovno až dňa 19. 1. 2016, zamietol ako nedôvodnú... žiadosť o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody uznesením sp. zn. 2 Nt/107/2015 a to bez vytyčeného verejného hl. pojednávania súdu, bez“ jeho „prítomnosti, kde v odôvodnení svojho uznesenia sp. zn. 2 Nt/107/2015 OS TR zo dňa 19. 1. 2016 konštantne uviedol, že aj napriek mojej zhoršenej a zhoršovanej nevyliciteľnej životu nebezpečnej chorobe srdca, ktorá si pre svoju vážnosť vyžaduje nutné vykonanie vyšetrení a liečbu na špecifikovaných kardiologických pracoviskách z dôvodu“, že môže „prísť o ľudský život hocikedy náhlou srdcovou smrťou, že aj napriek tomu do ukončenia celého výkonu uloženého trestu vydržím a neumriem a keby čosi, mi bude poskytnutá adekvátne liečba k mojej chorobe, ktorá sa nedá liečiť a jej koniec je len smrť, ale neuviedli kým a kde, keď ZVJS nemá kardiológa ani kardiologické oddelenie, a už vôbec nie lekársku prax a prostriedky na vyšetrenia mojej choroby v nemocnici ZVJS“.

8. Sťažovateľ je presvedčený, že okresný súd porušil jeho označené práva, a to tým, že „priamo nielen že neučinil základné neodkladné, urýchlené právne úkony k vážnosti veci na ochranu“ jeho „ľudského života“, ale ho „vystavoval aj vystavil svojou nečinnosťou, ľahostajnosťou a neváženosťou k veci“ jeho „chorobe a závažného ohrozenia... ľudského života náhlou srdcovou smrťou“.

9. Podľa názoru sťažovateľa tým, že ho okresný súd „vedome ponechal napospas utrpeniu, psychickému a fyzickému, aké prináša postihnutému... choroba srdca bez absolútnej adekvátnej lekárskej starostlivosti“ ho „nechal vedome dlhú dobu mučiť sa, psychicky a fyzicky“. Tým mu okresný súd „odopieral právo na život do budúcnosti... na základe bránenia“ mu „v nutnej liečbe... na špecializovanom kardiologickom pracovisku“. Za odopretie základného práva na život sťažovateľ považoval aj tú skutočnosť, že okresný súd „vedome a účelovo predložil“ jeho sťažnosť proti prvostupňovému rozhodnutiu krajskému súdu „až dňa 17. 2. 2016, kedy v podstate“ jeho „žiadosť

o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody stratila zmysel, keďže... bol 17. 2. 2016 prepustený na slobodu z dôvodu ukončenia trestu“.

10. Sťažovateľ tvrdí, že do podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo o jeho žiadosti o upustenie od výkonu jemu uloženého trestu odňatia slobody právoplatne rozhodnuté, keďže výsledkom konania na druhom stupni bolo zrušené rozhodnutie okresného súdu, a tým boli porušené jeho základné práva na súdnu ochranu, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote.

11. Takisto vo veci konajúce všeobecné súdy zasiahli do základných práv sťažovateľa tým, že „*prerokovali... vec neverejne, bez“ jeho „prítomnosti“ a „možnosti sa oboznámiť a vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom“.*

12. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že okresný súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 107/2015 a svojím uznesením z 19. januára 2016 a krajský súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 a svojím uznesením z 25. februára 2016 porušili jeho základné práva „*na život a ochranu... ľudského života a zdravia zaručené v čl. 15 ods. 1, 2, čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky a práva čl. 16 ods. 2 nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu zaručené Ústavou Slovenskej republiky, práva čl. 46 ods. 1, 2 na súdnu ochranu domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, zaručené Ústavou Slovenskej republiky a práva čl. 48 ods. 2, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, zaručené Ústavou Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote“.*

13. Sťažovateľ taktiež požadoval priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 € a zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu jeho zlej finančnej situácie.

II.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

16. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých

sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

19. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 15 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 107/2015 a jeho uznesením z 19. januára 2016 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 a jeho uznesením z 25. februára 2016, ku ktorému malo dôjsť tým, že napriek splneniu podmienok pre pozitívne rozhodnutie žiadosti o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody tak súd prvého stupňa neurobil, pritom o žiadosti bolo rozhodnuté so zbytočnými priet'ahmi, resp. v neprimeranej lehote a navyše zrušením prvostupňového rozhodnutia krajským súdom bez ďalšieho nastala situácia, že o žiadosti sťažovateľa nie je právoplatne rozhodnuté.

20. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

21. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

22. Podľa čl. 15 ods. 1 ústavy každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.

23. Podľa čl. 15 ods. 2 ústavy nikto nesmie byť pozbavený života.

24. Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

25. Podľa čl. 40 ústavy každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

26. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

27. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

28. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

29. Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy.

30. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

31. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 15 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 (okrem základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov) ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1

a čl. 144 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 107/2015 a jeho uznesením z 19. januára 2016

32. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... *ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

33. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

34. Ústavný súd preto vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základných práv uznesením okresného súdu konštatuje, že proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu bol prípustný a sťažovateľom aj využitý riadny opravný prostriedok (sťažnosť), na základe ktorého bolo toto uznesenie preskúmané príslušným druhostupňovým súdom v inštančnom postupe všeobecných súdov. V prípade zistenia, že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa, bolo povinnosťou krajského súdu týmto poskytnúť ochranu.

35. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 15 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 (s výnimkou práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov) ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu nie je daná jeho právomoc na prerokovanie vecí podľa § 25

ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 107/2015 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016

36. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd poznamenáva, že podľa jeho konštantnej judikatúry podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05).

37. Z obsahu sťažnosti, ale aj z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy obrátil na ústavný súd až v momente (20. októbra 2016), keď obe namietané konania, t. j. konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 2 Nt 107/2015, ako aj konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 boli skončené (25. februára 2016) a ich výsledky sťažovateľovi známe (10. októbra 2016).

38. Ústavný súd nemohol neakceptovať prípadný názor, že zrušením rozhodnutia okresného súdu nie je o žiadosti sťažovateľa rozhodnuté, a teda porušovanie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov trvá (pokračuje), pretože z obsahu uznesenia krajského súdu č. k. 23 Tos 16/2016-76 z 25. februára 2016 jasne vyplýva, že o veci je právoplatne rozhodnuté (aj keď nie v zmysle očakávania sťažovateľa) a pokračovať sa v ňom z dôvodu bezpredmetnosti nebude.

39. Je teda evidentné, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď napadnuté konania už boli skončené, preto k namietanému porušovaniu označeného práva už nemohlo dochádzať a právna neistota sťažovateľa už nemohla trvať. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 107/2015 a jeho uznesením z 19. januára 2016 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 a jeho uznesením z 25. februára 2016

40. Ústavný súd v súlade s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva kvalifikoval sťažovateľovu námietku o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným postupmi okresného a krajského súdu a ich uzneseniami ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie o žiadosti o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody (príp. jeho zvyšku). Toto konanie, podobne ako konanie o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody (pozri napr. III. ÚS 548/2011, II. ÚS 441/2012) či konanie o zmene spôsobu výkonu trestu, alebo konanie o milosť a pod. sa totiž netýka rozhodnutia o „trestnom obvinení“ ani rozhodnutia o „občianskych právach a záväzkoch“, ako to ustanovenie čl. 6 ods. 1 dohovoru pre svoju aplikovateľnosť vyžaduje.

41. Pokiaľ ide o výkon rozhodnutí v trestných veciach, je čl. 6 dohovoru „vo svojej trestnej časti“ zásadne neaplikovateľný, pretože tu už nejde o rozhodovanie o „oprávnenosti trestného obvinenia“. Rôzne konania týkajúce sa okolností výkonu uložených trestov (najmä trestu odňatia slobody) však môžu podliehať ochrane podľa čl. 6 dohovoru, avšak za predpokladu, že ide o rozhodovanie o „občianskych právach a záväzkoch“ (pozri napr. rozhodnutie vo veci Enea proti Taliansku, rozsudok zo 17. 9. 2009), o čo vo veci sťažovateľa nejde.

42. Z uvedeného vyplýva jednoznačný záver o tom, že kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru je materiálna povaha predmetu konania, ktorá v trestných veciach zásadne nepresahuje okamih právoplatného rozhodnutia o vine a treste.

43. Keďže v konaní o žiadosti o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody sa nerozhodovalo o trestnom obvinení sťažovateľa v zmysle ustanovenia čl. 6 ods. 1 dohovoru (teda o vine a treste) ani o jeho občianskych právach a záväzkoch, tento článok dohovoru nie je na dané konanie aplikovateľný. Sťažnosť sťažovateľa v tejto časti je teda nezlučiteľná *ratione materiae* s čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ju bolo potrebné podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 a jeho uznesením z 25. februára 2016

44. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 a jeho uznesením z 25. februára 2016 ústavný súd poznamenáva, že uvedený článok sa výlučne vzťahuje na súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, o čo v tomto prípade zjavne nešlo. V trestných konaniach jednoznačne nie sú činnými orgány verejnej správy a tieto v týchto veciach (trestných) nevydávajú rozhodnutia, ktorých zákonnosť by mali všeobecné súdy preskúmať.

45. Z uvedeného hľadiska je sťažnosť sťažovateľa v tejto časti zjavne neopodstatnenou pre absolútnu absenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva zakotveného v čl. 46 ods. 2 ústavy a označeným postupom a rozhodnutím krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 To 16/2016. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti z tohto dôvodu (zjavná neopodstatnenosť) podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 15 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 2, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 (okrem práva na prerokovanie veci bez

zbytočných priet'ahov) ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 a jeho uznesením z 25. februára 2016

46. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že porušenie základných práv na život (čl. 15 ods. 1 a 2 ústavy) a na zákaz mučenia a krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania (čl. 16 ods. 2 ústavy), ale aj základného práva na ochranu zdravia (čl. 40 ústavy) sťažovateľ odvodzuje o porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

47. S prihliadnutím na svoju doterajšiu judikatúru ústavný súd pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

48. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom (stranou) konania.

Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

49. Za protiústavné aj arbitrárne ústavný súd považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

50. Základné právo na súdnu ochranu však neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02).

51. Vychádzajúc z uvedených téz ústavný súd posúdil rozhodnutie krajského súdu, aby zistil, či účinky výkonu právomoci druhostupňového súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy, porušenie ktorých namieta.

52. Krajský súd napadnutým rozhodnutím z 25. februára 2016 v podstate vyhovel opravnému prostriedku sťažovateľa, keď podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 2 Nt 107/2015 z 19. januára 2016, čím pre sťažovateľa nepriaznivé účinky tohto prvostupňového rozhodnutia eliminoval, a tým poskytol základnému právu sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy primeranú individuálnu ochranu. To, že následne krajský súd nepostupoval podľa predstáv sťažovateľa (aj keď sťažovateľ v konečnom dôsledku svojej predstavy o výsledku sťažnostného konania nekonkretizoval), samo osebe nebolo spôsobilým zasiahnuť do jeho základných práv.

53. Súd druhého stupňa jasne uviedol, že konať o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu, ako aj o jeho samotnej žiadosti o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody (jeho zvyšku) sa jeho prepustením po vykonaní uloženého trestu stalo bezpredmetným. Je zjavné, že požiadavka sťažovateľa, ktorou sa obrátil na všeobecné súdy,

je (bola) bezpodmienečne spätá s hrozbou nastúpenia výkonu trestu odňatia slobody alebo s pretrvávaním jeho výkonu. Ak bol trest vykonaný, zanikol predmet, o ktorom by bolo možné rozhodovať a rozhodnúť. Ak krajský súd rozhodnutie okresného súdu z 19. januára 2016 bez nariadenia alebo vykonania ďalšieho postupu zrušil, urobil tak plne v súlade s ohľadom na existujúcu skutkovú a s tým spojenú procesnú situáciu. Napokon akýkoľvek ďalší verdikt krajského súdu by už na postavení a situácii sťažovateľa nič nezmenil. Tento záver nijako nemôže ovplyvniť ani sťažovateľom tvrdená okolnosť, že o jeho žiadosti „*nie je právoplatne rozhodnuté*“, pretože výsledok konania krajského súdu jasne a určito odstránil jeho právnu neistotu v danej veci (iné rozhodnutie o nej už rozumne nemožno očakávať).

54. Vzhľadom na tieto okolnosti ústavný súd konštatuje, že k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu postupom a rozhodnutím krajského súdu nedošlo, a preto nemohlo dôjsť ani k zásahu do jeho základných práv na život (čl. 15 ods. 1 a 2 ústavy), na zákaz mučenia a krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania (čl. 16 ods. 2 ústavy), ani do základného práva na ochranu zdravia (čl. 40 ústavy).

55. K namietanému porušeniu základných práv na prerokovanie veci verejne, v prítomnosti sťažovateľa a tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd poznamenáva, že žiadne z označených práv nemohlo a nebolo postupom, ale ani rozhodnutím krajského súdu dotknuté.

56. V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že v trestnom konaní postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov upravuje Trestný poriadok ako procesnoprávny predpis, ustanoveniami ktorého bol v danej veci povinný sa riadiť aj krajský súd. Pokiaľ ústavný súd nevysloví rozpor niektorej právnej normy s ústavou, s ústavnými zákonmi alebo s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, platí prezumpcia, že táto norma reguluje ňou upravené vzťahy zohľadňujúc základné práva alebo slobody upravené ústavou alebo medzinárodnými zmluvami, a teda v súlade s nimi.

57. V prípade sťažovateľa krajský súd nekonal o jeho sťažnosti na verejnom zasadnutí a v jeho prítomnosti (a neurobil tak ani okresný súd), avšak z príslušných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že tak postupoval v súlade s právnou úpravou zakotvenou v Trestnom poriadku.

58. Podľa § 291 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí rozhoduje súd, ak to zákon výslovne ustanovuje.

59. Podľa § 301 Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí rozhoduje senát tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí.

60. Vo veci sťažovateľa okresný súd konal a rozhodoval podľa § 413 ods. 2 Trestného poriadku a následne krajský súd v druhostupňovom konaní postupoval aj v zmysle ustanovení prvej časti ôsmej hlavy (§ 185 a nasl.) Trestného poriadku (sťažnosť a konanie o sťažnosti), z ktorých však nevyplýva povinnosť rozhodovania v tomto type konania na verejnom zasadnutí.

61. Ak teda všeobecné súdy konali na neverejnom zasadnutí v neprítomnosti sťažovateľa, neporušili žiadne ustanovenie procesnoprávneho predpisu, ktorým sa konanie riadilo, a teda v súlade s ústavou zaručenými základnými právami.

62. K namietanému porušeniu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom ústavný súd poznamenáva, že namietané konanie bolo iniciované sťažovateľom, ktorý mohol a mal vo svojej žiadosti uviesť všetky argumenty na podporu svojich tvrdení tak, aby všeobecné súdy v konečnom dôsledku rozhodli prípadne aj podľa jeho predstáv. Podľa názoru ústavného súdu v takomto type konania, ktorého predmetom nie je rozhodovanie napr. o vine a výške trestu, postačovalo, aby sťažovateľ svoje návrhy a námietky konajúcemu súdu predložil písomne.

63. V samotnom konaní pred krajským súdom sťažovateľ nepochybne mal možnosť predostrieť všetky svoje požiadavky (návrhy, námietky) vo vzťahu k prvostupňovému

rozhodnutiu (aj k dôkazom vykonaným okresným súdom), a to v riadnom opravnom prostriedku proti nemu. Zároveň z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že on žiadne dokazovanie skutkového charakteru nevykonával, z čoho možno jednoznačne ustáliť, že základnému právu sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom bolo v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 23 Tos 16/2016 učinené zadosť.

64. Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená a z tohto dôvodu ju bolo potrebné podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť.

65. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

66. K požiadavke sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné uviesť, že takýmto žiadosťiam sťažovateľov ústavný súd vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1) ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú pomery sťažovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery sťažovateľ nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2) ak v prípade sťažovateľovej sťažnosti nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

67. Ústavný súd k preskúmaniu splnenia prvej uvedenej podmienky, t. j. k zisťovaniu osobných, majetkových a zárobkových pomerov sťažovateľa nepristúpil z dôvodu, že výsledky a závery tohto rozhodnutia jasne svedčia o nesplnení druhej podmienky, t. j. že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Z týchto dôvodov sa ústavný súd požiadavkou na ustanovenie právneho zástupcu sťažovateľovi v konaní pred ústavným súdom bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2017